

ZÁSADY SUDCOVSKEJ ETIKY

P r e a m b u l a

Súdna rada Slovenskej republiky, ako ústavný orgán zabezpečujúci nezávislé postavenie súdnej moci od ostatných orgánov verejnej moci

- 1) majúc na zreteli, že na európskej úrovni je právo každej osoby na nezávislý a nestranný súd právom, ktoré je zárukou dodržiavania ľudských práv a základných slobôd podľa čl. 6 Dohovoru a príslušnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva,

- 2) uvedomujúc si, že pravidlá etického správania sa sudcov sú dôležitým faktorom pre dôveru v justičný systém, pre ochranu ľudských práv a posilnenie myšlienky právneho štátu ako aj pre prevenciu a obmedzenie korupcie v justičnom systéme,

na základe článku 141a ods. 5 písm. j) Ústavy Slovenskej republiky, v spolupráci s orgánmi sudcovskej samosprávy,

v y d á v a t i e t o

Z Á S A D Y S U D C O V S K E J E T I K Y

Článok I

Všeobecná časť

Zásady sudcovskej etiky

- 1) upravujú pravidlá správania sa sudcov, ktorých funkcia je chápaná v demokratickom a právnom štáte ako výkon povolania, ktorým sa zabezpečuje ochrana princípov právneho štátu,
- 2) zdôrazňujú základné hodnoty sudcovskej funkcie a morálne vlastnosti sudcov, ktorých funkcia je chápaná ako celoživotné povolanie,
- 3) určujú pravidlá a vytvárajú rámec pre reguláciu správania sa sudcov pri výkone sudcovských povinností i mimo ich výkonu,
- 4) stanovujú nielen normy pre reguláciu správania sudcov, ale sú aj návodom pre správanie sa sudcu, ktorý má mať možnosť požiadať o pomoc pri riešení etických dilem Súdnu radu slovenskej republiky a príslušné orgány sudcovskej samosprávy.

Článok II

Všeobecné zásady

1) Základné hodnoty výkonu sudcovskej funkcie (záväzok sudcu voči spoločnosti) sú najmä:

- a) nezávislosť a nestrannosť,
- b) bezúhonnosť,
- c) spravodlivosť a transparentnosť,
- d) zdvorilosť, diskretnosť, dôvernosť a tolerantnosť,
- e) rovnaké zaobchádzanie (nediskriminovanie) a kompetentnosť (kvalifikovanosť).

2) Osobné kvality (vlastnosti sudcu)

V záujme efektívneho vykonávania spravodlivosti má sudca vykonávať funkciu najmä s ľudskosťou, odvahou, serióznosťou, rozvážnosťou, pracovitosťou, rešpektom a schopnosťou počúvať.

3) Povinnosti sudcu

Sudcovské povinnosti zahŕňajú najmä:

- a) povinnosti pri výkone funkcie,
- b) povinnosti voči profesii,
- c) povinnosti v občianskom živote (súkromný život sudcu, mimopracovné aktivity sudcu, verejný život sudcu).

Článok III

Pravidlá etického správania sa sudcu vyplývajúce zo všeobecných zásad

- 1) Sudca rešpektuje a presadzuje nezávislosť, bezúhonnosť, morálnu integritu a nestrannosť súdnictva a vyhýba sa nevhodnému správaniu či vystupovaniu vrátane takého, ktoré objektívne vzbudzuje dojem nevhodnosti.
- 2) Sudca nezneužíva sudcovskú funkciu na presadzovanie vlastných, osobných či ekonomických záujmov, alebo osobných či ekonomických záujmov iných osôb.
- 3) Sudca vykonáva svoju funkciu nestranne, profesionálne, svedomito a dôsledne.
- 4) Sudca vzbudzuje a chráni zdanie nestrannosti, a to aj v konaniach, keď verejnosť prejavuje silné pozitívne alebo negatívne emócie voči účastníkom konania.
- 5) Sudca netoleruje, ani nepodlieha nijakým vonkajším ani vnútorným tlakom, či obavám z kritiky, hrozbám, priamym ani nepriamym snahám ovplyvňovať jeho prácu bez ohľadu na ich zdroj, motívy či príčiny.
- 6) Sudca vo vzťahu k účastníkom konania, svedkom, právnym zástupcom ako aj k iným osobám, s ktorými prichádza do styku v rámci svojej funkcie, vystupuje s trpezlivosťou, dôstojnosťou a zdvorilosťou.
- 7) Sudca neposkytuje žiadne verejné vyjadrenia, ktoré by mohli mať podstatnejší vplyv na výsledok prejednávanych vecí, na spravodlivý proces alebo pojednávanie, a tak vo verejnosti vyvolať dojem, že je zaujatý a neobjektívny. Netýka sa to právoplatne skončených vecí.

- 8) Sudca vykonáva svoje osobné a mimosúdne aktivity tak, aby bolo minimalizované riziko ich konfliktu s jeho povinnosťami vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie.
- 9) Sudca sa nepodieľa na takom druhu aktivít, ktoré by narušovali riadne plnenie jeho sudcovských povinností.
- 10) Sudca nesmie byť členom najmä organizácií presadzujúcich a hlásajúcich nenávisť či praktizujúcich nezákonnú diskrimináciu osôb z dôvodu ich rasového a etnického pôvodu, pohlavia, vierovyznania, národnosti alebo sexuálnej orientácie.
- 11) Sudca nesmie vyžadovať ani prijímať žiadne dary, ani výhody a výsady, nech už majú akúkoľvek podobu a sú ponúkané jemu, najmä v snahe ovplyvniť tak rozhodnutie sudcu.

Článok IV

Záruky dodržiavania zásad sudcovskej etiky

- 1) Hlavným garantom dodržiavania zásad sudcovskej etiky sú samotní sudcovia, ktorí sú presvedčení o ich správnosti a ktorí ich dobrovoľne akceptujú a aplikujú.
- 2) Súdna rada Slovenskej republiky vykonáva všeobecný dohľad nad ich aplikáciou, dodržiavaním, pravidelne ich aktualizuje a zjednocuje výklad zásad sudcovskej etiky.
- 3) Súdna rada Slovenskej republiky v záujme správnej interpretácie a aplikácie zverejňuje stanoviská a odporúčania na svojom webovom sídle. Orgány

sudcovskej samosprávy zasielajú priebežne stanoviská k riešeným prípadom Súdnej rade Slovenskej republiky za účelom ich zverejnenia.

- 4) Orgány sudcovskej samosprávy, ich správnu interpretáciou a aplikáciou, sú nápomocné najmä pri poskytovaní konzultačnej činnosti sudcom.
- 5) Súdna rada Slovenskej republiky bude metodicky a výkladovo dopĺňať tieto zásady.

Článok V

Zodpovednosť za porušenie zásad a konzultačná činnosť

- 1) Do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky patrí:
 - a) prijímať stanoviská k interpretácii zásad sudcovskej etiky na návrh sudcu, osoby oprávnenej podať návrh na začatie disciplinárneho konania alebo na návrh disciplinárneho senátu,
 - b) poskytovať odpovede na konkrétne otázky a etické dilemy sudcov.
- 2) Do pôsobnosti príslušných orgánov sudcovskej samosprávy patrí:
 - a) poskytovať na žiadosť sudcu konzultáciu na zabezpečenie dodržiavania zásad sudcovskej etiky,
 - b) pri realizácii disciplinárnej kompetencie (§ 120 ods. 2 písm. f) zák. č. 385/2000 Z. z.) posudzovať, ak nepodajú návrh na disciplinárne konanie, či správanie sa sudcu nie je v rozpore so zásadami sudcovskej etiky,
 - c) na základe podnetu fyzickej osoby alebo právnickej osoby posudzovať dodržiavanie zásad sudcovskej etiky (§ 69 ods. 1, 3 zák. č. 757/2004 Z. z.).

- 3) Súdna rada Slovenskej republiky a orgány sudcovských stavovských organizácií môžu zaujať svoje stanovisko na požiadanie príslušného orgánu sudcovskej samosprávy.

Článok VI

Záverečné ustanovenia

- 1) Zabezpečenie efektivity týchto zásad sudcovskej etiky si nevyhnutne vyžaduje jednotný postup pri ich interpretácii a aplikácii samotnými sudcami, príslušnými orgánmi sudcovskej samosprávy, sudcovských stavovských organizácií a Súdnej rady Slovenskej republiky.
- 2) Pri interpretácii a aplikácii zásad sa vychádza z textov týchto dokumentov, ktoré upravujú pravidlá etického správania sa sudcov:
 - a) Odporúčanie CM/Rec (2010) 12 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o sudcoch: nezávislosť, efektívnosť a zodpovednosť zo dňa 17.11.2010.
 - b) Londýnska deklarácia Európskej siete súdnych rád (ENCJ) „Sudcovská etika) z roku 2010,
 - c) Magna charta sudcov (Základné princípy) schválená Poradnou radou európskych sudcov (CCJE) z novembra 2010.
 - d) Stanovisko č. 3 (2002) Poradnej rady európskych sudcov (CCJE) o zásadách a pravidlách profesionálneho správania sudcov, o etike, nezlučiteľnom správaní a nestrannosti.
- 3) Uvedené dokumenty tvoria prílohu vydaných zásad sudcovskej etiky, ako jej neoddeliteľnú súčasť.

4) Súdna rada Slovenskej republiky k týmto zásadám prijme výkladové pravidlá.

Článok VII

Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa Zásady sudcovskej etiky schválené Radou sudcov Slovenskej republiky dňa 14.04.2001.

Tieto Zásady sudcovskej etiky nadobúdajú účinnosť dňom ich prijatia Súdnou radou Slovenskej republiky.

V Košiciach , 17. decembra 2015

J U D r . J a n a B a j á n k o v á
predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky